

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående ändring av den för budgetåret 1942/43 fastställda förskottsstaten för försvarsväsendet.

(1:a avd.)

I propositionen nr 3 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1943, föreslagit riksdagen att

dels förklara, att den av Kungl. Maj:t den 30 juni 1942 med stöd av riksdagens beslut angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 fastställda förskottsstaten skall tillsvidare äga fortsatt giltighet med den ändringen, att under driftbudgeten, femte huvudtiteln, upptages ett nytt anslag till Åtgärder för reglering av arbetsmarknaden av 40,000,000 kronor,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i den utsträckning, som erfordras för upprätthållande i avsedd omfattning av den personella beredskapen inom försvarsväsendet, överskrida de å nämnda stat under fjärde huvudtiteln uppförda anslagen Ca Arméns löpande utgifter (Da), Cb Marinens löpande utgifter (Ea), Cc Flygvapnets löpande utgifter (Fa) och Ea Övriga utgifter (Gb).

I anledning av förevarande proposition har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts framställning om dels fortsatt giltighet av den för budgetåret 1942/43 av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 fastställda förskottsstaten, dels ock bemyndigande för Kungl. Maj:t att överskrida de å nämnda stat uppförda anslagen för löpande beredskapsutgifter. Beträffande Kungl. Maj:ts i propositionen gjorda framställning om uppförande å förskottsstaten av ett nytt anslag å 40,000,000 kronor till åtgärder för reglering av arbetsmarknaden har riksdagen förklarat sig vilja senare meddela beslut.

Till stöd för sistnämnda framställning har departementschefen anfört följande.

Under innevarande budgetår ha omfattande åtgärder vidtagits för att tillgodose det ökade behovet av arbetskraft i synnerhet vid skogsavverkningarna. De avsevärda kostnader som äro förbundna med den av krisläget betingade regleringen av arbetsmarknaden torde, enligt vad jag anför vid anmälan av finansplanen i statsverkspropositionen för nästa budgetår, böra bestridas från förskottsanslag. För ändamålet bör ett nytt anslag uppföras redan i förskottsstaten för innevarande budgetår. Anslaget torde kunna beräknas till 40 miljoner kronor.

Enligt vad utskottet inhämtat, är det nya anslaget till betydande del avsett för bestridande av kostnader i anledning av uttagning med tjänsteplikt av

Utskottet.

1943 års värnpliktsklass. För detta ändamål har beräknats ett belopp av i runt tal 14,000,000 kronor, vartill få läggas kostnader för anskaffning av kojor och kojinventarier för den i skogsarbete sysselsatta ovana arbetskraften med ungefär 10,000,000 kronor. Från anslaget avses vidare att bestrida utgifter för bland annat förflytningsbidrag, familjetillägg samt verktygs- och klädesutrustning till arbetare, som under krisen överflyttats till skogsarbete, ävensom med denna överflyttning förenade kostnader för instruktörer m. m. I dessa till i runt tal 14,000,000 kronor uppskattade kostnader inrymmes även huvudparten av utgifterna för riksarbetslag. Övriga till 2,000,000 kronor uppskattade kostnader avse arbetsblock och jordbruksläger samt resebidrag till arbetssökande.

De ändamål, för vilkas tillgodoseende anslaget sålunda äskats, äro enligt utskottets mening av den art, att det bör ifrågasättas, huruvida utgifterna skola bestridas från anslag å förskottsstat för försvarsväsendet. Då emellertid den med stöd av riksdagens beslut fastställda, för innevarande budgetår gällande förskottsstaten för försvarsväsendet upptager anslag, beträffande vilka enligt § 63 regeringsformen jämväl kan ifrågasättas riktigheten av deras placering å dylik förskottsstat, vill utskottet icke nu motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag. Liksom i fråga om övriga anslag å förskottsstaten bör Kungl. Maj:t till utskottet lämna en redogörelse för fattade dispositionsbeslut.

Utskottet anser sig i detta sammanhang böra framhålla, att man måste hysa tvivel beträffande den grundlagsenliga riktigheten av hittills — låt vara med stöd av riksdagens tidigare beslut i anledning av Kungl. Maj:ts förslag — tillämpad praxis rörande de medelsanvisningar, som i en av nuvarande förhållanden betingad krissituation böra upptagas å ena sidan å beredskapsstat för försvarsväsendet och å andra sidan å allmän beredskapsstat. Enligt utskottets mening bör därför övervägas, huruvida icke anslag av samma eller liknande natur som det nu för reglering av arbetsmarknaden äskade anslaget böra uppföras å allmän beredskapsstat och således särskiljas från de med försvarsväsendets behov mera direkt sammanhängande anslagen. Utskottet förutsätter, att de av utskottet anförda synpunkterna av Kungl. Maj:t beaktas vid uppgörandet av förslag till medelsanvisning i här berörda hänseenden för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 må å driftbudgeten under femte huvudtiteln upptagas ett nytt anslag till Åtgärder för reglering av arbetsmarknaden av 40,000,000 kronor.

Stockholm den 5 mars 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Torsten Ström, Bernhard Nilsson, Sven Larsson, Andrén, Bäcklund, friherre De Geer, Boman, von Heland* och *Ohlin*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Skoglund* i Dovers-
torp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Isacsson,*
Nilsson i Steneberg, *Lindholm, Lundberg* i Hälsingborg och *Pettersson* i Dahl.

Reservation

av herr *von Heland*.
